

МІНІСТЕРСТВО ЮСТИЦІЇ УКРАЇНИ

Мін'юст

вул. Архітектора Городецького, 13, м. Київ, 01001

тел.: (044) 364-23-93, факс: (044) 271-17-83

E-mail: callcentre@minjust.gov.ua,

themis@minjust.gov.ua,

Web: <http://www.minjust.gov.ua>,

код згідно з ЄДРПОУ 00015622

Комітет Верховної Ради України
з питань правової політики

Кабінет Міністрів України

Щодо проєкту Закону (реєстр. № 9439 від 29.06.2023)

На виконання доручення Прем'єр-міністра України Дениса Шмигала від 17.07.2023 № 22183/1/1-23 до листа Комітету Верховної Ради України з питань правової політики від 17.07.2023 № 04-26/03-2023/154207 Міністерство юстиції України спільно з Державною судовою адміністрацією України та Службою безпеки України опрацювало проєкт Закону України «Про внесення змін до Розділу XII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про судоустрій і статус суддів» щодо особливостей призначення на посаду судді в умовах воєнного стану» (реєстр. № 9439 від 29.06.2023) (далі – проєкт Закону), внесений на розгляд Верховної Ради України народними депутатами України Масловим Д.В., Стефанчуком М.О. та іншими, і в межах компетенції повідомляє.

Проєктом Закону пропонується розділ XII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України від 02.06.2016 № 1402-VIII «Про судоустрій і статус суддів» (далі – Закон № 1402-VIII) доповнити новим пунктом 58, яким установити, що тимчасово, протягом строку дії воєнного стану, а також протягом одного року з дня його припинення чи скасування, як виняток з положень статті 80 Закону, Президент України може повернути подання про призначення судді на посаду до Вищої ради правосуддя для повторного розгляду у разі отримання від Служби безпеки України, Національного антикорупційного бюро України стосовно особи, щодо якої внесено подання, інформації, яка свідчить про вчинення такою особою дій, які можуть загрожувати національній безпеці України чи завдати шкоди національним інтересам. До поверненого подання обов'язково додається інформація, отримана від Служби безпеки України, Національного антикорупційного бюро України, яка стала підставою для такого повернення.

Крім того, проєктом Закону пропонується доповнити розділ III «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України від 21.12.2016 № 1798-VIII «Про Вищу раду правосуддя» (далі – Закон № 1798-VIII) новим пунктом 23⁶, положеннями якого передбачити процедуру повторного розгляду питання про внесення Президентом

СЕД АСКОД

Міністерство юстиції України

№ 102338/9879-4-23/11.2.1 від 02.08.2023

Підписувач Малюська Денис Леонтійович

Сертифікат 3ED5083160DBC59B0400000E04446007171D100

Дійсний з 20.02.2023 12:20:56 по 20.02.2024 12:20:56

України подання про призначення особи на посаду судді, у разі якщо ним було повернуто таке подання.

Щодо цього зауважуємо, що передбачене проєктом Закону правове регулювання зачіпає право на повагу до приватного і сімейного життя, гарантоване статтею 8 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі – Конвенція), згідно з якою кожен має право на повагу до свого приватного і сімейного життя, до свого житла і кореспонденції.

Європейський суд з прав людини неодноразово вказував, що приватне життя включає право особи на формування та розвиток стосунків з іншими людьми, включаючи стосунки професійного або ділового характеру. Стаття 8 Конвенції захищає право на особистий розвиток і право встановлювати та розвивати стосунки з іншими людьми та оточуючим світом. Поняття «приватне життя», в принципі, не виключає відносини професійного або ділового характеру. Врешті-решт саме у рамках трудової діяльності більшість людей мають значну можливість розвивати стосунки з оточуючим світом. Отже, обмеження, накладені на доступ до професії, були визнані такими, що впливають на «приватне життя» (рішення у справі «Олександр Волков проти України» від 09.01.2013).

Існують певні типові аспекти приватного життя, на які можуть вплинути спори внаслідок звільнення, пониження, відмови у доступі до професії або застосування інших подібних несприятливих заходів. До цих аспектів, зокрема, відноситься соціальна і професійна репутація заявника (рішення у справі «Денісов проти України» від 25.09.2018).

Втручання порушуватиме статтю 8 Конвенції, якщо воно не буде виправданим за пунктом 2 статті 8 Конвенції як таке, що здійснене згідно із законом, переслідує одну або декілька законних цілей, перелічених у ньому, і є необхідним у демократичному суспільстві для досягнення цих цілей чи цілей.

У рішенні у справі «Овчаренко та Колос проти України» від 12.01.2023 Європейський суд з прав людини зазначив, що словосполучення «згідно із законом» пункту 2 статті 8 Конвенції стосується якості відповідного закону та вимагає, щоб він був сумісним з принципом верховенства права і доступним для відповідної особи, яка до того ж повинна мати можливість передбачити наслідки його застосування для себе.

Таким чином, це словосполучення передбачає, що формулювання національного законодавства має бути достатньо передбачуваним, щоб дати особам належну вказівку на обставини та умови, за яких органи державної влади мають право вдаватися до заходів, що зачіпають їхні права за Конвенцією.

Крім того, законодавство має забезпечувати певний рівень юридичного захисту проти свавільного втручання органів державної влади. У цьому контексті необхідним є існування чітких процесуальних гарантій. Те, які саме гарантії вимагатимуться, принаймні певною мірою залежатиме від характеру та масштабів відповідного втручання.

Звертаємо увагу, що невизначеність формулювання «інформація, яка свідчить про вчинення дій, які можуть загрожувати національній безпеці України чи завдати шкоди національним інтересам» надає широкі дискреційні повноваження у її тлумаченні з метою повернення подання до Вищої ради правосуддя та подальшого

усунення від призначення на посаду судді після всіх пройдених процедур, що передбачені Законом № 1402-VIII, що не відповідає принципу правової визначеності.

Зважаючи на те, що підставою для повернення подання є наявність інформації про вчинення протиправних дій, під впливом опиняється професійна репутація особи.

Таким чином, нечіткість відповідних норм проєкту Закону при їх практичному застосуванні може спричинити неправомірне втручання у право на повагу до приватного і сімейного життя, зокрема, безпідставно вплинути на професійну репутацію особи, що за відсутності належних юридичних захисних механізмів призведе до порушення права, гарантованого статтею 8 Конвенції.

Також висловлюємо зауваження щодо невідповідності положень проєкту Закону вимогам нормопроектувальної техніки, оскільки у разі доповнення закону новим розділом, главою чи статтею хронологічна нумерація не змінюється.

Чинна редакція розділу XII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону № 1402-VIII містить 56 пунктів, а тому доповнення до цього пункту мають бути пунктом 57, а не пунктом 58, як це передбачається проєктом Закону.

Водночас звертаємо увагу, що частиною другою статті 4 Закону № 1402-VIII встановлено, що зміни до цього Закону можуть вноситися виключно законами про внесення змін до Закону України «Про судоустрій і статус суддів».

При цьому проєкт Закону містить зміни не тільки до положень Закону № 1402-VIII, а також до Закону № 1798-VIII.

Крім того, інформуємо, що Державна судова адміністрація України листом від 21.07.2023 № 10-8777/23 поінформувала про відсутність пропозицій та зауважень до проєкту Закону (копія листа додається).

Служба безпеки України у листі від 27.07.2023 № 16/3928-в повідомила про підтримку проєкту Закону, з врахуванням окремих зауважень, які були направлені Комітету Верховної Ради України з питань правової політики (копія листа додається).

Станом на 31.07.2023 позиція Національного антикорупційного бюро України щодо проєкту Закону до Мін'юсту не надходила.

Додаток: на 3 арк.

Міністр

Денис МАЛЮСЬКА